

**ZARZĄDZENIE NR 12/6/2024
BURMISTRZA DĘBNA**

z dnia 11 czerwca 2024 r.

**w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich dotyczących przewozów dzieci
i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym**

Na podstawie art. 22b pkt 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 560) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam do stosowania „Standardy Ochrony Małoletnich dotyczące przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym”, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierzam Kierownikowi Wydziału Oświaty Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Dębnie.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ

Wojciech Czepułkowski

**ZARZĄDZENIE NR 12/6/2024
BURMISTRZA DĘBNA**

z dnia 11 czerwca 2024 r.

**w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich dotyczących przewozów dzieci
i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym**

Na podstawie art. 22b pkt 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 560) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam do stosowania „Standardy Ochrony Małoletnich dotyczące przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym”, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierzam Kierownikowi Wydziału Oświaty Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Dębnie.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załącznik do zarządzenia Nr 12/6/2024
Burmistrza Dębna
z dnia 11 czerwca
2024 r.

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
dotyczące przewozów dzieci i uczniów
z terenu Gminy Dębno
transportem zorganizowanym**

wersja zupełna

Spis treści

Tytuł	Strona
Preambuła	4
PRZEPISY OGÓLNE	5
§ 1	5
§ 2	5
§ 3	7
Standard I: POLITYKA	7
<i>Rozdział 1 ZAKRES KOMPETENCJI</i>	7
§ 4 Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia	7
§ 5 Osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego	7
<i>Rozdział 2 ZASADY PRZYGOTOWANIA PERSONELU DO STOSOWANIA STANDARDÓW ORAZ SPOSÓB DOKUMENTOWANIA TEJ CZYNNOŚCI</i>	8
§ 6	8
<i>Rozdział 3 INFORMOWANIE I UDOSTĘPNIANIE STANDARDÓW</i>	8
§ 7 Udostępnianie Standardów	8
§ 8 Informowanie rodziców	8
§ 9 Informowanie dzieci o Standardach	8
<i>Rozdział 4 DOKUMENTOWANIE INCYDENTÓW</i>	9
§ 10 Karta interwencji	9
§ 11 Księga zdarzeń	9
<i>Rozdział 5 WAŻNE INFORMACJE O KRZYWDZENIU MAŁOLETniego</i>	9
§ 12 Informacje ogólne	9
§ 13 Przemoc psychiczna	10
§ 14 Przemoc fizyczna	10
§ 15 Zaniedbywanie	10
§ 16 Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego	10
<i>Rozdział 6 ROZPOZNAWANIE CZYNNIKÓW RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA</i>	11
§ 17 Obserwacja dziecka	11
§ 18 Czynniki świadczące o wykorzystywaniu seksualnym dziecka	11
§ 19 Przemoc fizyczna	12
§ 20 Przemoc psychiczna	12
§ 21 Zaniedbywanie	12
§ 22 Niepokojące zachowania rodziców	13
Standard II: PERSONEL	14
<i>Rozdział 1 ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW</i>	14
§ 23	14
<i>Rozdział 2 ZASADY OGÓLNE</i>	16
§ 24	16
<i>Rozdział 3 SZKOLENIA</i>	17
§ 25	17
<i>Rozdział 4 ZASADY RELACJI MIĘDZY MAŁOLETnim A PRACOWNIKIEM</i>	17
§ 26 Ogólne zasady	17
§ 27 Zachowania niedozwolone	17
§ 28 Kontakt fizyczny	18
§ 29 Komunikacja w sieci	18
§ 30 Kontakt poza godzinami pracy	18
Standard III: PROCEDURY	19

Rozdział 1 ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NEGATYWNEGO ZACHOWANIA PRACOWNIKA	19
§ 31	19
Rozdział 2 ZASADY REAGOWANIA NA PRZYPADKI PODEJRZENIA LUB STWIERDZENIA FAKTU KRZYWDZENIA DZIECKA	19
§ 32 Działania pracowników	19
§ 33 Przyjmowanie zgłoszeń o krzywdzeniu	19
§ 34 Zasady rozmowy z dzieckiem informującym o krzywdzeniu	20
Rozdział 3 ZASADY PODEJMOWANIA INTERWENCJI, W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO	21
§ 35 Wstępne procedury postępowania	21
§ 36 Zasady postępowania	21
Rozdział 4 ZASADY SKŁADANIA ZAWIADOMIEŃ O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ MAŁOLETNIEGO	21
§ 37	21
Rozdział 5 ZASADY ZAWIADAMIANIA SĄDU OPIEKUŃCZEGO	22
§ 38	22
Rozdział 6 ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA	23
§ 39	23
Rozdział 7 WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI Z OKREŚLENIEM ZACHOWAŃ NIEDOZWOLONYCH	23
§ 40 Zasady ogólne	23
§ 41 Bezpieczne relacje między dziećmi	23
§ 42 Zachowania niedozwolone	23
Rozdział 8 POSTĘPOWANIE WOBEC PRZEJAWÓW AGRESJI	24
§ 43 Założenia ogólne	24
§ 44 Założenia systemu reagowania na agresję dziecka	24
§ 45 Podejmowanie interwencji	24
§ 46 Działania po uspokojeniu agresywnego dziecka	25
Rozdział 9 ZASADY OCHRONY DZIECI PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI INTERNET ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE	25
§ 47 Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych	26
Rozdział 10 ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA	26
§ 48	26
Rozdział 11 ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH DZIECKA	26
§ 49	26
Standard IV: MONITORING	26
§ 50 Zasady monitorowania przestrzegania standardów	26
§ 51 Zasady przeglądu standardów	26
WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO STANDARDÓW	27

PREAMBUŁA

Standardy Ochrony Małoletnich uznajemy za konieczny element właściwego funkcjonowania samorządu terytorialnego, który troszczy się o dobro dzieci. Zwiększona świadomość zagrożeń, na jakie narażone są dzieci korzystające z transportu zorganizowanego pozwala efektywniej im zapobiegać i w konsekwencji skuteczniej tworzyć środowisko wolne od czynników, które mogą doprowadzić do krzywdzenia dzieci lub naruszania ich praw.

Standardy dają osobom biorącym udział w transporcie dzieci jasność w zakresie zachowań niedozwolonych względem dzieci, ale też w sposób przejrzysty informują o oczekiwanej reakcji w przypadku obaw o bezpieczeństwo dzieci.

Dzięki Standardom dbamy o dzieci i reputację Gminy Dębno. Wprowadzenie w Gminie Dębno Standardów daje jednoznaczny komunikat na zewnątrz, że Gmina angażuje się w ochronę dzieci przed krzywdzeniem również w sytuacjach zlecania różnych zadań innym wykonawcom.

Gmina Dębno zobowiązuje wykonawcę usług transportowych do zastosowania i egzekwowania stosowania Standardów.

PRZEPISY OGÓLNE

§ 1. Standardy Ochrony Małoletnich zostały opracowane na podstawie przepisów prawa:

- 1) Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. 1991 Nr 120 poz. 526 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. 2024 poz. 560);
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2024 poz. 424 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. 2024 poz. 17 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. 2024 poz. 37 z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2023 poz. 2809 z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1606);
- 8) ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535);
- 9) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO).

§ 2. Przez użyte w „Standardach ochrony małoletnich” określenia należy rozumieć:

- 1) **Gmina** – Gmina Dębno z siedzibą w przy ul. Piłsudskiego 5, 74-400 Dębno reprezentowana przez Burmistrza;
- 2) **Burmistrz** – Burmistrz Gminy Dębno;
- 3) **pracownik** – każdy kierowca i opiekun dzieci zatrudniony przez firmę zewnętrzną realizującą na zlecenie Gminy transport dzieci do placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych;
- 4) **Wykonawca** – podmiot gospodarczy, któremu na podstawie zawartej umowy Gmina zleciła realizację usług transportowych polegających na przewozie dzieci;
- 5) **Kierownik** – Kierownik Wydziału Oświaty Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Dębnie;
- 6) **małoletni, dziecko** – nieletni korzystający z transportu zorganizowanego przez Gminę Dębno;
- 7) **rodzice** – rodzice, w tym również opiekunowie prawni dzieci korzystających z transportu zorganizowanego przez Gminę Dębno;
- 8) **krzywdzenie** – każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój;
- 9) **Standardy** – niniejszy dokument „Standardy Ochrony Małoletnich dotyczące przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym”.

§ 3. 1. Celem Standardów jest:

- 1) określenie jasnych zasad dla zapewnienia bezpieczeństwa małoletnich;
- 2) uwrażliwienie pracowników na działania mające zapewniać ochronę przed krzywdzeniem dzieci;
- 3) wprowadzenie procedur, które pozwalają zapobiegać krzywdzeniu dzieci, zanim dojdzie do eskalacji przemocy wobec nich – niezależnie od źródła i typu tej przemocy;
- 4) określenie zasad pozwalających odpowiednio wcześniej zareagować w przypadku obaw o dobro dziecka;
- 5) zapewnienie dzieciom sprzyjających warunków transportu – w atmosferze życzliwości, szacunku, akceptacji i bezpieczeństwa;

6) rozwijanie kultury pracy opartej na prawach dziecka i ciągłym uczeniu się.

2. W sprawach nieuregulowanych w Standardach zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Standard I: POLITYKA

Rozdział 1. ZAKRES KOMPETENCJI

§ 4. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

1. Pracownik zgłasza zdarzenia zagrażające dziecku Wykonawcy.
2. O zdarzeniach zagrażających dziecku zgłoszenia od Wykonawcy, rodziców, dzieci i innych osób, które mają wiedzę o krzywdzeniu dziecka przyjmuje Kierownik Wydziału Oświaty Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Dębnie tel. 95 760 31 56 (wew. 3).
3. Wsparcia pokrzywdzonemu dziecku w pierwszej kolejności udziela pracownik, który uzyskał informacje o krzywdzeniu lub był świadkiem krzywdzenia.

§ 5. Osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego

1. Kierownik odpowiedzialny jest za:
 - 1) składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego;
 - 2) zawiadamianie sądu opiekuńczego.
2. Burmistrz może upoważnić inną osobę do składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego i/lub zawiadamiania sądu opiekuńczego.

Rozdział 2.

ZASADY PRZYGOTOWANIA PERSONELU DO STOSOWANIA STANDARDÓW ORAZ SPOSÓB DOKUMENTOWANIA TEJ CZYNNOŚCI

§ 6. 1. Wykonawca przyjmując do realizacji świadczenie usług transportowych zobowiązuje się do stosowania Standardów, co potwierdza podpisując oświadczenie, którego wzór stanowi **załącznik nr 1** do Standardów.

2. Rozpoczynając pracę jako kierowca lub opiekun dzieci podczas transportu pracownik przechodzi szkolenie w zakresie ochrony dzieci, które obejmuje w szczególności zapoznanie go z obowiązującymi Standardami.

3. Wykonawca:

- 1) udostępnia pracownikom treść Standardów do zapoznania;
- 2) zapewnia pracownikom stały dostęp do treści Standardów.

4. W razie potrzeby Kierownik lub inna osoba upoważniona przez Burmistrza wyjaśnia pracownikom zapisy Standardów.

5. Pracownicy zapoznają się ze Standardami, a fakt ten potwierdzają własnoręcznym podpisem.

6. Wzór oświadczenia o zapoznaniu się pracownika ze Standardami stanowi **załącznik nr 2** do Standardów.

7. Oświadczenie, o którym mowa wyżej odbierane jest od pracowników przez Wykonawcę.

8. Wykonawca zobowiązany jest do udostępnienia pracownikom listy aktualnej lokalnych placówek, które zajmują się ochroną dzieci oraz zapewniają pomoc w nagłych wypadkach (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia).

9. Wzór listy, o której mowa wyżej stanowi **załącznik nr 3** do Standardów.

Rozdział 3.

INFORMOWANIE I UDOSTĘPNIANIE STANDARDÓW

§ 7. Udostępnianie Standardów

Treść Standardów zostaje udostępniona:

- 1) Wykonawcy;
- 2) na stronie BIP Urzędu Miejskiego w Dębnie

§ 8. Informowanie rodziców

1. Pracownicy przekazują rodzicom informacje o możliwości zapoznania się z treścią Standardów, które dostępne są w formie papierowej w Wydziale Oświaty Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Dębnie.

2. Na życzenie rodziców Standardy są im udostępniane w formie papierowej.

3. Obowiązkiem rodziców jest zaznajomienie się ze Standardami i wynikającymi z nich zasadami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

§ 9. Informowanie dzieci o Standardach

1. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić dzieciom dostęp do treści Standardów w wersji skróconej (w formie zrozumiałej dla dzieci).

2. Treść Standardów w wersji skróconej (w formie zrozumiałej dla dzieci) dostępna jest również na stronie internetowej BIP Urzędu Miejskiego w Dębnie.

3. Pracownicy zachęcają dzieci do zapoznania się ze Standardami oraz przedstawiają im ważne informacje o ich prawach i możliwości otrzymania pomocy w przypadku krzywdzenia. Informacje przekazywane są w taki sposób, aby dzieci mogły je zrozumieć niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej.

4. Dzieci są informowane do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.

Rozdział 4. DOKUMENTOWANIE INCYDENTÓW

§ 10. Karta interwencji

1. W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia dziecka należy uzupełnić Kartę interwencji, której wzór stanowi **załącznik nr 4** do Standardów.

2. I część Karty interwencji uzupełnia osoba, która uzyskała informację o krzywdzeniu lub była ich świadkiem.

3. Pracownicy wypełniający Kartę interwencji ponoszą odpowiedzialność za odpowiednie jej przechowywanie, by nie została naruszona poufność informacji zawartych w dokumencie.

§ 11. Księga zdarzeń

1. Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru małoletniego, na temat którego pracownicy posiadają wiedzę, zostaje odnotowany w Księdze zdarzeń zagrażających dobru małoletniego, której wzór stanowi **załącznik nr 5** do Standardów.

2. Księga zdarzeń prowadzona jest przez pracownika WOKiS odpowiedzialnego za organizację dowozu uczniów lub inną osobę wyznaczoną przez Burmistrza.

3. Osoba prowadząca Księgę zobowiązana jest do zachowania poufności informacji w niej zawartych oraz odpowiedzialna jest za odpowiednie zabezpieczenie Księgi przed dostępem do jej treści osób nieupoważnionych.

4. Dokumentacja związana z krzywdzeniem dziecka przechowywana jest w sposób uniemożliwiający dostęp do informacji osobom nieuprawnionym.

Rozdział 5. WAŻNE INFORMACJE O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO

§ 12. Informacje ogólne

1. Krzywdzenie dziecka to każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (wg. WHO).

2. Zgodnie z przepisami prawa krajowego przemoc w rodzinie należy rozumieć jako

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

3. Wyróżnia się 4 formy krzywdzenia dziecka:

1) przemoc psychiczna;

2) przemoc fizyczna;

3) zaniedbywanie;

4) wykorzystywanie seksualne.

4. Obowiązkiem osoby, która dowiaduje się, że dziecko jest krzywdzone jest interweniowanie w celu zatrzymania krzywdzenia.

§ 13. Przemoc psychiczna

1. Przemoc psychiczna to chroniczna, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą dorosłą obejmująca zarówno działania jak i zaniechania, w tym:

- 1) niedostępność emocjonalna;
- 2) zaniechywanie emocjonalne;
- 3) relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu;
- 4) nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem;
- 5) niedostrzeganie lub nieuznanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem.

2. Krzywdzenie psychiczne to np. upokarzanie, odrzucanie, izolowanie, ignorowanie, wyszydzenie, krytykowanie, terroryzowanie, zmuszanie do wysiłku przekraczającego możliwości dziecka, zastraszanie, grożenie małoletniemu.

§ 14. Przemoc fizyczna

1. Przemoc fizyczna, to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone.

2. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę.

3. Przemoc może mieć charakter jednorazowy lub powtarzalny.

4. Z przemocą fizyczną mamy do czynienia przy nieprzypadkowym zranieniem polegającym na przykład na: popychaniu, szarpaniu, policzkowaniu, szczypaniu, kopaniu, duszeniu, biciu otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewaniu wrzątkiem lub substancjami żrącym, użyciu broni, ostrych narzędzi, itp.

§ 15. Zaniechywanie

1. Zaniechywanie to forma krzywdzenia polegająca na chronicznym lub incydentalnym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju.

2. Do zaniechywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

§ 16. Przeszpstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego

1. Wykorzystywanie seksualne to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa.

2. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.

3. Wśród przeszpstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego wyróżnić można przeszpstwa wskazane w ustawie Kodeks karny w następujących regulacjach:

Art.197. [Zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej]

Art.198. [Seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności]

Art.199. [Seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia]

Art.200. [Seksualne wykorzystanie małoletniego]

Art.200a. [Elektroniczna korupcja seksualna małoletniego]

Art.200b. [Propagowanie pedofilii]

Art.202. [Publiczne prezentowanie treści pornograficznych]

Art.203. [Zmuszenie do uprawiania prostytucji]

Art.204. § 3. [Stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo]

Rozdział 6.

ROZPOZNAWANIE CZYNNIKÓW RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

§ 17. Obserwacja dziecka

1. Pracownicy zobowiązani są do wnikliwej obserwacji dziecka i zwracania szczególnej uwagi na występowanie w zachowaniu dziecka wszelkich sygnałów świadczących o krzywdzeniu.

2. Przy pracy z dzieckiem niewerbalnym konieczny jest wzmożony nacisk na obserwację symptomów i zachowania dziecka.

§ 18. Czynniki świadczące o wykorzystywaniu seksualnym dziecka

1. Do ogólnych czynników mogących świadczyć o wykorzystaniu seksualnym dziecka, które mogą zauważyć pracownicy należą następujące zachowania:

- 1) nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka;
- 2) pojawia się niechęć dziecka do udziału w zajęciach uwzględniających ćwiczenia fizyczne;
- 3) podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące zauważonych obrażeń ciała wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne, itp., dziecko często je zmienia;
- 4) dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
- 5) dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- 6) dziecko boi się rodzica lub opiekuna;
- 7) dziecko boi się powrotu do domu;
- 8) dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone;
- 9) dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
- 10) dziecko moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach, czy też na widok określonych osób.

2. Do objawów somatycznych mogących świadczyć o wykorzystywaniu seksualnym dziecka należą:

- 1) urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną lub obrażenia ciała, których pochodzenie trudno jest wyjaśnić (np.: siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości, itp.);
- 2) niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości takich jak: ból brzucha, ból głowy;
- 3) nietypowe trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem;
- 4) wymioty, nudności;
- 5) spadek apetytu;
- 6) nietrzymanie kału i moczu;
- 7) infekcje jamy ustnej;
- 8) ból przy oddawaniu moczu czy kału, np. krwawe stolce, krwawienie z narządów rodnych;
- 9) ciąża.

3. Do objawów poznawczych, emocjonalnych, behawioralnych, które mogą świadczyć o wykorzystywaniu seksualnym dziecka należą:

- 1) zbyt duża erotyzacja dziecka, np.: znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych, erotyczne rysunki lub zabawy dziecka;
- 2) prowokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych, jak i rówieśników;
- 3) zachowania masturbacyjne;

- 4) zaburzenia przyjmowania pokarmu;
- 5) izolowanie się, zamykanie się w sobie;
- 6) lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek;
- 7) lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci;
- 8) zachowania agresywne i/lub autodestrukcyjne (próby samobójcze, samobójstwa);
- 9) nadpobudliwość ruchowa;
- 10) poczucie winy, krzywdy.

§ 19. Przemoc fizyczna

1. Do zauważalnych symptomów przemocy fizycznej należą:

- 1) ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka;
- 2) okrągłe punktowe poparzenia;
- 3) opuchlizna, złamania, zwichnięcia;
- 4) skarpetkowe odparzenia;
- 5) siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu.

2. Pośrednio obserwowane zachowania dziecka:

- 1) lęk przed rozebraniem się;
- 2) lęk przed dotykiem drugiej osoby;
- 3) strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło);
- 4) noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca;
- 5) nadmierna apatia lub agresja.

§ 20. Przemoc psychiczna

O przemocy psychicznej mogą świadczyć w szczególności:

- 1) zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego);
- 2) bóle jelitowo-żołądkowe;
- 3) bóle i zawroty głowy;
- 4) moczenie i zanieczyszczanie się;
- 5) bóle mięśni;
- 6) nadmierna potliwość;
- 7) brak poczucia pewności siebie, wycofanie;
- 8) depresja, fobie, lęki;
- 9) zachowanie destrukcyjne, np. samookaleczanie, sięganie po alkohol czy inne używki;
- 10) kłopoty z kontrolą emocji;
- 11) poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych;
- 12) problemy ze skupieniem;
- 13) zachowania agresywne w stosunku do innych osób.

§ 21. Zaniedbywanie

Objawami zaniedbania dziecka są:

- 1) ubiór nieadekwatny do pory roku;
- 2) niedożywienie;

- 3) zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nieleczone choroby, niezżywanie niezbędnych leków, brak realizacji koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny);
- 4) niedbanie o higienę snu i odpoczynku;
- 5) apatia, bierność.

§ 22. Niepokojące zachowania rodziców

1. Do niepokojących zachowań rodziców można zaliczyć fakt, że rodzic:

- 1) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień, np. przyczyn obrażeń dziecka;
- 2) odmawia kontaktu lub nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka;
- 3) mówi o dziecku w negatywny sposób, obwinia je, poniża, strofuje (np.: używając określeń takich jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
- 4) poddaje dziecko surowej dyscyplinie;
- 5) jest nadopiekuńczy;
- 6) jest przesadnie pobłażliwy;
- 7) odrzuca dziecko – nie interesuje się jego losem i problemami;
- 8) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko;
- 9) jest apatyczny, pogrążony w depresji;
- 10) zachowuje się agresywnie;
- 11) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością, np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji;
- 12) wypowiada się niespójnie;
- 13) nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka;
- 14) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym;
- 15) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

2. Jeżeli z objawami u dziecka współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów, to podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone jest szczególnie uzasadnione.

Standard II: PERSONEL

Rozdział 1.

ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW

§ 23. 1. Wykonawca powinien stosować politykę osobową, która polega na tym, że nabór pracowników prowadzi się z uwzględnieniem kompetencji merytorycznych oraz kwalifikacji moralnych kandydatów. Zwraca się uwagę na takie cechy kandydata jak: uczciwość, odpowiedzialność oraz przewidywalność zachowań.

2. Rekrutacja pracowników powinna odbywać się według zasad, które obejmują m.in. ocenę przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzenie ich referencji – w miarę możliwości.

3. Przed nawiązaniem z kandydatem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem dzieci lub z opieki nad nimi, uzyskuje się informacje, czy dane kandydata są zamieszczone w:

1) rejestrze z dostępem ograniczonym – za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości (po założeniu konta w systemie teleinformatycznym podlega ono aktywacji dokonywanej przez biuro informacji, informacje zwrotne otrzymane z systemu teleinformatycznego drukuje się)

lub

2) rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr – rejestr ogólnodostępny (nie wymaga zakładania konta, drukuje się stroną internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze).

4. Od kandydata dopuszczanego do pracy z dziećmi pobiera się również:

1) zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego – w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;

2) oświadczenie o niekaralności wg wzoru, który stanowi załącznik nr 6 do Standardów.

5. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów.

6. Dokumenty potwierdzające niefigurowanie w Rejestrach, o których mowa wyżej składane są do akt osobowych pracownika (części A - dokumenty związane z nawiązaniem stosunku pracy).

7. Od kandydata pobiera się też oświadczenie o państwie/państwach (innych niż Rzeczypospolita Polska), w których zamieszkiwał on w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej.

8. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

9. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej kandydat składa oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

10. Przed dopuszczeniem pracownika do pracy osoba ta:

1) zostaje zapoznana ze Standardami obowiązującymi w Gminie;

2) podpisuje oświadczenie o zapoznaniu się i zastosowaniu postanowień Standardów (zał. 2).

11. Za przygotowanie pracowników do stosowania Standardów odpowiada Wykonawca.

Rozdział 2. **ZASADY OGÓLNE**

§ 24. 1. W pracy z dziećmi pracownicy kierują się interesem dziecka i działają dla jego dobra. Pracownicy są świadomi i czujni na krzywdę dziecka oraz dbają o przestrzeń do wzajemnej komunikacji o emocjach, problemach i potrzebach.

2. Dziecko ma prawo uzyskać pomoc od pracownika.

3. Pracownik zobowiązany jest do udzielenia pomocy pokrzywdzonemu dziecku.

4. Pracownicy stale monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

5. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas transportu, są uważni na sytuacji związane z zagrożeniem zdrowia i życia, sprawdzają samopoczucie dziecka.

6. Przy realizacji podejmowanych przez siebie czynności pracownicy zobowiązani są przestrzegać poniższych zasad:

1) Działam dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie;

2) Traktuję dziecko z szacunkiem oraz uwzględniam jego godność i potrzeby;

3) Działam w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji;

4) Utrzymuję profesjonalną relację z dziećmi, każdorazowo rozważam, czy moja reakcja, komunikat lub działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe;

5) Działam w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji mojego zachowania.

7. Pracownicy, w miarę możliwości, podejmują też działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw, w tym:

1) wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych;

2) niwelowanie zachowań agresywnych;

3) promowanie zasad życzliwych, opartych na szacunku i interakcjach.

8. Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym osobom i instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział 3. SZKOLENIA

§ 25. 1. W celu zwiększania świadomości pracowników w zakresie tematów objętych Standardami Wykonawca może organizować dla pracowników szkolenia.

2. Zakres szkoleń ustalany jest zgodnie z potrzebami, o których pracownicy mogą się wypowiedzieć poprzez wypełnienie na zlecenie wykonawcy ankiety potrzeb szkoleniowych, której wzór stanowi załącznik nr 7 do Standardów.

Rozdział 4. ZASADY RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIM A PRACOWNIKIEM

§ 26. Ogólne zasady

1. W codziennych kontaktach pracowników z dziećmi należy przestrzegać zasad:

- 1) Z dzieckiem komunikuję się wyłącznie w sprawach związanych z pełnioną przeze mnie funkcją zawodową;
- 2) Nie ponoszę głosu na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia jego bezpieczeństwa lub bezpieczeństwa innych dzieci;
- 3) Udzielam odpowiedzi adekwatnych do wieku małego, jego możliwości zrozumienia komunikatów i danej sytuacji;
- 4) Nie zawstydzam, nie upokarzam, nie obrażam dziecka;
- 5) Nie lekceważę dziecka, nie neguję jego uczuć i odczuć;
- 6) Uwzględniam indywidualne potrzeby dziecka;
- 7) Zwracam się do dziecka językiem zrozumiałym i empatycznym;
- 8) Nie wyrażam krytycznych, ośmieszających opinii, uwag i sądów wobec dziecka oraz jego zachowań, zwracam uwagę na konteksty sytuacyjne;
- 9) W żaden sposób nie dyskryminuję dziecka;
- 10) Nie rozmawiam z innymi pracownikami o małych przy innych dzieciach;
- 11) Nie wykorzystuję przewagi fizycznej wobec dziecka (nie biję, nie szarpie, nie stosuję siły fizycznej).

2. Pracownik zaprasza dziecko do życzliwego kontaktu opierającego się na obustronnym poszanowaniu granic osobistych, budując profesjonalną relację zgodną z obyczajowością (wykazanie różnic w zachowaniach opiekuńczych rodzica i niespokrewnionej osoby dorosłej realizującej swoje obowiązki służbowe).

3. Pracownik, który ma świadomość, iż dziecko doznało jakiejś krzywdy zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z dzieckiem, wykazując zrozumienie i wycucie.

§ 27. Zachowania niedozwolone

1. Niedopuszczalne jest podejmowanie przez pracowników w jakiegokolwiek formie czynności niedozwolonych, do których należą w szczególności:

- 1) używanie wulgarnych słów, gestów;
- 2) działania przemocowe: cielesne (szarpanie, bicie, popychanie, itp.), słowne (wyzywanie, itp.), zmuszanie, negowanie uczuć;
- 3) wyśmiewanie się z dziecka (z wyglądu, zachowania, preferencji, sytuacji osobistych, itp.);
- 4) angażowanie się w zabawy typu: łaskotanie, udawane walki, brutalne zabawy fizyczne, itp.;
- 5) robienie żartów, czynienie uwag, które stanowią lub mogą być odebrane jako nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej;
- 6) nawiązywanie z małym jakiegokolwiek relacji romantycznych lub seksualnych lub mogących zostać uznane za posiadające takie właściwości (w szczególności komentarze, żarty, gesty o zabarwieniu seksualnym oraz udostępnianie małym treści erotycznych i pornograficznych, itp.);

- 7) zastraszanie, przymuszanie, stosowanie gróźb, czy inne wykorzystywanie relacji wynikającej z władzy lub przewagi fizycznej;
- 8) spożywanie alkoholu lub substancji działających podobnie jak alkohol, palenie tytoniu, e-papierosów w obecności dzieci;
- 9) częstowanie dzieci alkoholem, substancjami działającymi podobnie jak alkohol, wyrobami tytoniowymi lub e-papierosami i innymi substancjami uznanymi za szkodliwe dla zdrowia i niedozwolonymi dla osób niepełnoletnich;
- 10) utrwalanie wizerunku lub głosu dziecka dla celów prywatnych poprzez filmowanie, nagrywanie głosu czy fotografowanie – dotyczy samodzielnego utrwalania wizerunku oraz umożliwienia utrwalenia wizerunków małoletnich osobom trzecim.

2. Pracownik nie wyraża krytycznych, ośmieszających opinii, uwag i sądów wobec dziecka oraz jego zachowań w obecności innych dzieci.

§ 28. Kontakt fizyczny

1. W Gminie dba się o nietykalność cielesną dzieci.

2. Wobec dzieci należy unikać, innego niż niezbędny, kontaktu fizycznego.

3. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest kontakt fizyczny pracownika z dzieckiem. Do takich sytuacji można zaliczyć w szczególności pomoc dziecku:

- 1) we wsiadaniu, wysiadaniu i poruszaniu się po pojeździe;
- 2) ustabilizowaniu nastroju dziecka po trudnych dla niego zdarzeniach i przeżyciach adekwatnie do jego wieku i potrzeb (pocieszanie, itp.).

4. W szczególnych uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest użycie siły przez pracownika w celu przerwania zachowań dziecka, które zagrażają życiu i zdrowiu jego samego lub innych osób.

§ 29. Komunikacja w sieci

Niedozwolone jest by pracownik bez wiedzy i zgody rodziców:

- 1) nawiązywał kontakty z małoletnimi poprzez przyjmowanie lub wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych;
- 2) utrzymywał kontakty towarzyskie z małoletnimi za pośrednictwem szeroko rozumianych sieci komputerowych i zewnętrznych aplikacji, takich jak chaty, komunikatory, gry komputerowe, itp.;
- 3) publikował wizerunek dziecka na swoich mediach społecznościowych lub innych miejscach w sieci.

§ 30. Kontakt poza godzinami pracy

1. Kontakt pracowników z dziećmi poza godzinami pracy jest co do zasady zabroniony.

2. Pracownikowi nie wolno:

- 1) komunikować się z dzieckiem z użyciem jego prywatnego numeru telefonu;
- 2) zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania.

3. W przypadku, gdy pracownika łączy z dzieckiem lub jego rodzicem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych dzieci, rodziców i pracowników.

Standard III: PROCEDURY

Rozdział 1.

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NEGATYWNEGO ZACHOWANIA PRACOWNIKA

§ 31. 1. W sytuacji krzywdzenia dziecka ze strony pracownika, świadek zdarzenia zobligowany jest do zwrócenia uwagi pracownikowi (wyrażenie braku akceptacji na takie zachowanie czy działanie) i zgłoszenia incydentu Wykonawcy.

2. Jeżeli pracownik zachowuje się negatywnie względem dzieci, np. ośmiesza, dyskryminuje, mobbuje, itp., Wykonawca:

- 1) sporządza notatkę z opisem sytuacji;
- 2) przeprowadza rozmowę z pracownikiem w celu zawarcia kontraktu zawierającego działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje;
- 3) informuje o zdarzeniu Kierownika Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Dębnie;
- 4) w razie potrzeby planuje dalsze działania i monitoruje ich realizację.

3. W przypadku, gdy zaplanowane działania nie przynoszą efektu, Wykonawca podejmuje w stosunku do pracownika krzywdzącego dziecko działania wynikające z Kodeksu pracy i Regulaminu pracy.

4. Jeżeli pracownik popełnia przestępstwo wobec dziecka Wykonawca bez zwłoki:

- 1) powiadamia odpowiednie służby;
- 2) informuje o zdarzeniu Kierownika Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Dębnie;
- 3) interweniuje zgodnie z przepisami Kodeksu pracy i Regulaminu pracy.

Rozdział 2.

ZASADY REAGOWANIA NA PRZYPADKI PODEJRZENIA LUB STWIERDZENIA FAKTU KRZYWDZENIA DZIECKA

§ 32. Działania pracowników

1. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek zagrożeń bezpieczeństwa dziecka każdy pracownik jest zobowiązany, w miarę możliwości, im przeciwdziałać oraz natychmiast powiadomić o nich przełożonego.

2. W przypadku, kiedy pracownik zauważy niepokojące zachowanie lub sytuacje związane z relacją między pracownikiem a dzieckiem, w szczególności w sprawach delikatnych (np. zauroczenie dziecka w pracowniku lub pracownika w dziecku), gdzie jest podejrzenie o nieprzestrzeganiu Standardów, zobowiązany jest do poinformowania o tym fakcie Wykonawcę.

3. Pracownicy są czujni na krzywdę wyrządzaną dziecku przez:

- 1) innego pracownika;
- 2) rodzica lub osobę opiekującą się dzieckiem;
- 3) inne dzieci;
- 4) osobę trzecią (ze środowiska dziecka).

§ 33. Przyjmowanie zgłoszeń o krzywdzeniu

1. Zgłoszenia przyjmowane są od dzieci oraz od innych osób, które mają wiedzę o krzywdzeniu dziecka.

2. Gdy zgłaszającym jest pokrzywdzony, należy poinformować go, że zostanie uczynione wszystko co możliwe, aby mu pomóc.

3. Należy zapewnić sprzyjające warunki do rozmowy (bez osób postronnych).

4. Zgłoszenie należy potraktować poważnie i nie przeprowadzać rozmowy w pośpiechu.

5. Przemoc należy nazwać przemocą i jasno zakomunikować, że nie ma przyzwolenia na krzywdzenie dziecka.

6. Podczas przyjmowania zgłoszenia nie wolno zadawać pytań naprowadzających i dezorientujących.

7. Zadawanie pytań jest dopuszczalne tylko w celu uściślenia.

8. Nie wolno sugerować własnych słów, należy używać tylko terminów, którymi posługuje się zgłaszający.

9. W czasie rozmowy ze zgłaszającym nie należy wyrażać przypuszczeń, sugestii, stawiać hipotez, nie parafrazować tego, co powiedziała dana osoba, ani nie przedstawiać alternatywnych wyjaśnień.

10. Nie należy okazywać emocjonalnej reakcji na słowa zgłaszającego.

11. Należy zapewnić pokrzywdzonego, że wyjawiając nadużycie postąpił właściwie.

12. Nie wolno wyrażać opinii (ani negatywnych, ani pozytywnych) i komentarzy na temat domniemanego sprawcy.

13. Nie wolno składać zgłaszającemu żadnych obietnic, które nie będą mogły zostać dotrzymane, szczególnie w kwestii poufności.

14. Należy wyjaśnić pokrzywdzonemu, że tymi informacjami będzie musiał podzielić się z innymi. Pod koniec rozmowy należy poinformować go o dalszych krokach oraz komu zostaną przekazane uzyskane informacje.

15. Nie wolno ujawniać szczegółów rozmowy osobom postronnym, a w szczególności osobie, która została oskarżona.

16. Osoba, która jako pierwsza dowiaduje się o zaistnieniu potencjalnego przypadku krzywdzenia małoletniego, nie jest upoważniona do wydawania decyzji, czy fakt nadużycia rzeczywiście miał miejsce. Jest to zadanie dla odpowiedzialnych organów i instytucji, do których sprawa zostanie skierowana na dalszych etapach.

17. Fakt zgłoszenia musi zostać udokumentowany na Karcie interwencji (zał. 4). Notatka powinna zostać podpisana przez sporządzającego oraz w miarę możliwości przez zgłaszającego.

18. Należy niezwłocznie o zaistniałej sytuacji poinformować Wykonawcę.

§ 34. Zasady rozmowy z dzieckiem informującym o krzywdzeniu

1. Jeżeli pokrzywdzone dziecko chce opowiedzieć o swoich przeżyciach, należy wysłuchać je spokojnie i traktować poważnie.

2. Należy przyjąć pozycję ciała dostosowaną do pozycji dziecka (usiąść lub przykucnij).

3. Należy pamiętać, że informowanie o krzywdzeniu nie jest dla dziecka łatwe ze względu na wstyd, poczucie winy, strach przed ponownym krzywdzeniem, tajemnicę czy lojalność wobec sprawcy.

4. Należy używać języka zrozumiałego dla dziecka.

5. Dziecku okazuje się szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.

6. Należy okazać zrozumienie – nie jest łatwo mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny lub krzywd, których dziecko doznaje.

7. Pokrzywdzone dziecko należy zapewnić, że nie ono ponosi winę za zaistniałą sytuację.

8. Należy zachować cierpliwość, zwłaszcza w obliczu zaprzeczania przez dziecko prawdzie.

9. Nie należy naciskać na dziecko – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem.

10. Należy unikać naprowadzania dziecko na odpowiedzi, które chcielibyśmy usłyszeć.

11. Dziecko należy pochwalić za odwagę, za to że mówi (nie za treść rozmowy) oraz wesprzeć informując, że nie tylko ono spotkało się z takimi problemami, a my jesteśmy właśnie po to by pomagać.

12. Nie należy wypowiadać negatywnych opinii na temat rodziców czy innych bliskich dziecku osób – dziecko może być zaniepokojone o ich los.

13. Należy w przystępny sposób wyjaśnić dziecku co zamierzamy dalej zrobić z informacjami, które uzyskaliśmy zapewniając o należytej pomocy.

Rozdział 3.

ZASADY PODEJMOWANIA INTERWENCJI, W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO

§ 35. Wstępne procedury postępowania

1. Każda osoba, która ma informacje o krzywdzeniu lub o podejrzeniu krzywdzenia dziecka jest zobowiązana niezwłocznie zgłosić ten fakt do Wykonawcy.

2. Schemat postępowania pracownika w przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka określa załącznik nr 8 do Standardów.

3. Powiadamiając Wykonawcę o zdarzeniu pracownik:

- 1) przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia, które udało mu się ustalić lub których wystąpienie podejrzewa;
- 2) informuje o zachowaniach i wypowiedziach dziecka, które wskazują na doświadczenie krzywdzenia.

§ 36. Zasady postępowania

1. Wykonawca zobowiązany jest poinformować Kierownika o każdym przypadku podejrzenia lub stwierdzonym krzywdzeniu dziecka.

2. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia wobec małoletniego jednego z przestępstw wskazanych w Standardach Kierownik zawiadamia odpowiednie służby.

3. W sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka Kierownik może powołać Zespół Reagowania w Kryzysie, w szczególności:

- 1) w sprawach budzących wątpliwości, skomplikowanych;
- 2) gdy podejrzenie krzywdzenia dziecka zgłosili rodzice dziecka.

4. W skład Zespołu Reagowania w Kryzysie wchodzi w szczególności:

- 1) Wykonawca;
- 2) pracownik Urzędu, w zakresie którego jest organizacja dowozów uczniów do placówek,
- 3) osoba, która posiada wiedzę na temat krzywdzenia danego dziecka.

5. W skład Zespołu, o którym mowa wyżej mogą wejść również inni specjaliści.

6. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia dziecka zgłosili rodzice dziecka Zespół Reagowania w Kryzysie wzywa rodziców dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować rodzicom zdiagnozowanie zgłoszonego podejrzenia. Ze spotkania sporządza się protokół.

7. Uczestnicy Zespołu są zobowiązani do uruchomienia profesjonalnej relacji pomocowej, polegającej na zapewnieniu bezpieczeństwa dziecka i poszanowaniu jego godności. Działania Zespołu pozostają w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

8. Zespół prowadzi rzetelną diagnozę sytuacji, polegającą na niezwłocznym uzyskaniu szczegółowych odpowiedzi na pytania dotyczące krzywdzenia, które zostały określone w Karcie interwencji (zał. 4).

9. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców na piśmie.

Rozdział 4.

ZASADY SKŁADANIA ZAWIADOMIEŃ O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ MAŁOLETNIEGO

§ 37. 1. Jeśli zachodzi bezpośrednie zagrożenie życia dziecka i nie ma czasu na powiadomienie sądu, należy natychmiast skontaktować się z policją lub wysłać zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury rejonowej – faxem, e-mailem, a następnie listem poleconym.

2. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez Gminę, Kierownik lub osoba przez niego upoważniona niezwłocznie składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Policji, Prokuratury lub wysyła wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

3. W sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka Wykonawca lub Kierownik powiadamia:

- 1) Policję;
- 2) wydział rodzinny i nieletnich sądu rejonowego;
- 3) prokuraturę rejonową o popełnieniu przestępstwa;
- 4) pracownika socjalnego w rejonie.

4. Interwencję karną podejmuje się w przypadku przestępczości na szkodę małoletnich przeciwko:

- 1) wolności seksualnej i obyczajowości (np. gwałt, wykorzystanie seksualne, prezentowanie pornografii, itp.);
- 2) rodzinie i opiece (np. znęcanie się, porzucenie, uprowadzenie, itp.);
- 3) wolności (np. groźba karalna, nękanie, naruszenie intymności seksualnej, itp.);
- 4) życiu i zdrowiu (np. ciężki uszczerbek na zdrowiu, pobicie, itp.);
- 5) czci i nietykalności cielesnej (np. zniewaga, zniesławienie, szturchanie, itp.).

5. Wzór zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa stanowi **załącznik nr 9** do Standardów.

Rozdział 5.

ZASADY ZAWIADAMIANIA SĄDU OPIEKUŃCZEGO

§ 38. 1. Interwencję cywilną (wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka) podejmuje się gdy wyczerpują się środki współpracy Gminy z rodziną lub rodzice nie podejmują działań na rzecz dziecka zgodnie z zaleceniami i wskazówkami.

2. Wzór wniosku do sądu rodzinnego stanowi **załącznik nr 10** do Standardów.

3. Gdy sąd rodzinny uzna, że dobro dziecka jest zagrożone, może wydać odpowiednie zarządzenia, w tym:

- 1) zobowiązać rodziców do współpracy z asystentem rodziny, uczestniczenia w warsztatach umiejętności wychowawczych;
- 2) skierowania małoletniego do placówki wsparcia dziennego;
- 3) rozpoczęcia terapii rodzinnej, poradnictwa;
- 4) umieszczenia małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, zakładzie rehabilitacji leczniczej;
- 5) nadzoru kuratora.

Rozdział 6.

ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

§ 39. 1. W razie ujawnienia krzywdzenia małoletniego Zespół Reagowania w Kryzysie opracowuje plan wsparcia małoletniego.

2. Zespół może być uzupełniony o innych pedagogów i specjalistów – w zależności od rodzaju doznanej przez dziecko krzywdy i jej dotkliwości.

3. Wsparcie obejmuje przede wszystkim organizację dla dziecka pomocy psychologicznej oraz współpracę z:

- 1) placówką oświatową, do której uczęszcza dziecko;
- 2) instytucjami pomocowymi;
- 3) policją;
- 4) prokuraturą.

4. Zespół Reagowania w Kryzysie opracowuje indywidualny plan pomocy dziecku, który powinien zawierać wskazania dotyczące:

- 1) podjęcie działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
- 2) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku – jeżeli zachodzi taka potrzeba.

5. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany rodzicom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

Rozdział 7.

WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI Z OKREŚLENIE ZACHOWAŃ NIEDOZWOLONYCH

§ 40. Zasady ogólne

1. Małoletni traktują się nawzajem z szacunkiem oraz uwzględniają we wzajemnych kontaktach swoją godność i potrzeby.

2. Kontaktując się z drugą osobą należy pamiętać, aby:

- 1) udzielać odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji;
- 2) nie zawstydzać, nie upokarzać, nie lekceważyć i nie obrażać drugiej osoby;
- 3) nie podnosić głosu bez potrzeby.

§ 41. Bezpieczne relacje między dziećmi

1. Bezpieczne relacje między dziećmi, to przede wszystkim te oparte na zaufaniu i zrozumieniu oraz szanowaniu swoich granic i odmienności.

2. Prawidłowe relacje między rówieśnikami, to takie, kiedy uczestnicy relacji przejawiają zachowania zgodne z normami funkcjonowania społecznego, w tym przestrzegają prawa i regulacji wewnętrznych oraz słuchają poleceń opiekunów.

3. Dzieci powinny angażować się w pomoc koleżeńską i wspierać osoby słabsze.

4. Gmina promuje się zasady równości, szacunku i tolerancji.

§ 42. Zachowania niedozwolone

Do niedozwolonych zachowań dzieci należą w szczególności:

- 1) stosowanie przemocy fizycznej wobec innych (szarpanie, bicie, popychanie, itp.);
- 2) stosowanie przemocy słownej (wyzywanie dzieci, nauczycieli czy innych pracowników; wyśmiewanie ich z powodu zachowania, wyglądu, preferencji, sytuacji osobistych, itp.);
- 3) dyskryminowanie innych ze względu na jakąkolwiek odmiennost;
- 4) używanie wulgarnych słów lub gestów;

- 5) stosowanie wymuszeń (nakłanianie do określonego zachowania, do oddania jakiegoś przedmiotu lub pieniędzy, zastraszanie, stosowanie gróźb);
- 6) robienie żartów o tematyce erotycznej;
- 7) przekraczanie granic intymnych innej osoby (dotykanie mimo sprzeciwu, obmacywanie, nakłanianie do obcowania płciowego, itp.);
- 8) korzystanie podczas transportu z materiałów z treściami nawołującymi do przemocy czy dyskryminacji, a także o tematyce erotycznej (w tym gazety, ulotki i inne publikacje);
- 9) przywłaszczanie czyjegoś mienia lub pieniędzy, dokonywanie kradzieży;
- 10) spożywanie alkoholu lub substancji działających podobnie jak alkohol, palenie tytoniu, e-papierosów, itp.;
- 11) częstowanie innych alkoholem, substancjami działającymi podobnie jak alkohol, wyrobami tytoniowymi lub e-papierosami i innymi substancjami uznanymi za szkodliwe dla zdrowia i niedozwolonymi dla osób niepełnoletnich;
- 12) utrwalanie wizerunku lub głosu innych dzieci bez ich wiedzy lub pozwolenia.

Rozdział 8.

POSTĘPOWANIE WOBEC PRZEJAWÓW AGRESJI

§ 43. Założenia ogólne

1. Wszyscy są zobowiązani do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony dzieci.
2. Działania podejmowane w sytuacjach wystąpienia zachowań agresywnych i przemocy fizycznej muszą mieć charakter kompleksowy. Ich celem jest zmiana zachowań sprawców i ofiar agresji.
3. Skuteczność podejmowanych interwencji zależy od tego czy pracownicy i rodzice konsekwentnie realizują jednolity system oddziaływań wychowawczych wobec dziecka i w analogiczny sposób reagują na agresję.

§ 44. Założenia systemu reagowania na agresję dziecka

1. Należy reagować na każdą sytuację, w której występuje agresja i przemoc – brak reakcji dzieci odbierają jako przyzwolenie na tego typu zachowania.
2. Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji.
3. Ważne jest wykazywanie troski o dziecko (dotyczy ofiary i sprawcy).
4. Nie należy potępiać dziecka za jego zachowania, ale wskazywać na zachowania aprobowane społecznie i wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy.
5. Każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać.
6. Konieczne jest współdziałanie z innymi pracownikami i udzielanie sobie nawzajem wsparcia.

§ 45. Podejmowanie interwencji

1. Podejmując interwencję wobec agresywnego małoletniego, należy dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim dzieciom, a także sobie.
2. W przypadku agresywnego zachowania dziecka kierowca, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w ruchu drogowym, niezwłocznie zatrzymuje pojazd i postępuje zgodnie z przyjętą procedurą.
3. Reakcja wobec przejawów agresji powinna być adekwatna do skali zagrożenia spowodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia, wieku i stopnia rozwoju sprawcy.
4. Podejmując interwencję wobec agresywnego małoletniego, należy powstrzymać się od przejawiania w stosunku do niego agresji fizycznej i słownej (nie należy: obrażać dziecka, zawstydząć go ani oceniać; ocenie podlega zachowanie, a nie osoba).
5. Reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny – należy wydać krótki komunikat w postaci instrukcji, np. „stop”, „stój”, „usiądź”, „przestań kopać”, „odejść”, a następnie starać się uspokoić dziecko łagodnymi ale wyraźnymi komunikatami, np.: „uspokój się”, „nic się nie dzieje” – adekwatnie do potrzeb i możliwości zrozumienia poleceń przez dziecko.

6. Działaniom skierowanym na usunięcie bezpośredniego zagrożenia powinna towarzyszyć próba wyciszenia małoletniego poprzez rozmowę, odwrócenie jego uwagi, itp.

7. Jeżeli dziecko nadal zachowuje się agresywnie wobec innych osób pracownik prosi o pomoc inne osoby.

8. Zapewniając bezpieczeństwo dzieciom pracownik:

- 1) odizolowuje agresywne dziecko od innych, np. prosząc o zajęcie wyznaczonego miejsca;
- 2) wyprowadza pozostałe dzieci z pojazdu zapewniając im opiekę innego pracownika (pod warunkiem możliwości zatrzymania się w bezpiecznym miejscu).

9. Pracownik udziela dziecku agresywnemu wsparcia manualnego w przyjęciu pozycji siedzącej lub leżącej.

10. Użycie siły fizycznej jako środka przymusu jest ostatecznością w przypadku konieczności powstrzymania małoletniego np. przed zadaniem ciosu innej osobie, w celu rozdzielenia bijących się małoletnich czy odebrania małoletniemu niebezpiecznego przedmiotu, jeśli odmawia ono jego dobrowolnego oddania – w takim przypadku pracownik przytrzymuje ręce i nogi dziecka w pozycji stojącej lub siedzącej lub leżącej.

11. W sytuacjach zagrażających życiu lub zdrowiu należy niezwłocznie wezwać pogotowie ratunkowe, ewentualnie policję i w miarę możliwości poinformować rodziców.

§ 46. Działania po uspokojeniu agresywnego dziecka

1. O wystąpieniu i przebiegu całej sytuacji pracownik informuje Wykonawcę.

2. O agresywnym zachowaniu dziecka pracownik niezwłocznie informuje Kierownika.

3. Jeśli konieczne jest wezwanie pogotowia, to jednocześnie informuje się Wykonawcę i, jeśli to możliwe, rodziców. Jeśli istnieje taka możliwość, to jedna osoba kontaktuje się z pogotowiem, a inna informuje rodziców i Wykonawcę).

4. Dzieci, przeciwko którym skierowana była agresja, powinny zostać otoczone opieką, a w razie doznania przez nie krzywdy powinna im zostać udzielona pomoc.

5. W miarę możliwości pracownik przeprowadza rozmowę z agresywnym dzieckiem w celu wyjaśnienia powodów niewłaściwego zachowania (należy unikać długich monologów i moralizowania).

6. Fakt agresywnego zachowania zostaje zgłoszony rodzicom. Rodzice są rzetelnie informowani o przebiegu całej sytuacji.

Rozdział 9.

ZASADY OCHRONY DZIECI PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI INTERNET ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE

§ 47. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych

1. Podczas transportu dzieci używają telefonów, tabletów, odtwarzaczy i innego sprzętu elektronicznego na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.

2. Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie, zagubienie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez dzieci.

3. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, dyktafonu, odtwarzacza, aparatu fotograficznego, kamery i innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej.

4. W celu ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi pracownicy:

- 1) zwracają uwagę na to czy dzieci stosują się do zakazu przynoszenia materiałów z treściami nawołującymi do przemocy czy dyskryminacji, a także o tematyce erotycznej;
- 2) reagują na zidentyfikowane zagrożenia w tym zakresie.

Rozdział 10.

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA

§ 48. 1. Gmina uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

2. Pracownikowi nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) podczas transportu bez pisemnej zgody rodzica.

Rozdział 11.

ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH DZIECKA

§ 49. 1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w przepisach prawa (RODO i ustawa o ochronie danych osobowych).

2. Zgodnie z zasadami ochrony danych osobowych:

- 1) dostęp do danych osobowych mają tylko pracownicy, którzy wykonując obowiązki służbowe uprawnieni są do przetwarzania danych osobowych dzieci i ich rodziców;
- 2) pracownik ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza w związku z realizacją obowiązków służbowych;
- 3) dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów;
- 4) pracownik zobowiązany jest do przestrzegania przepisów prawa z zakresu ochrony danych osobowych.

3. Pracownik nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani o jego rodzicach.

4. Pracownik w kontakcie z przedstawicielami mediów nie wypowiada się o sprawie dziecka lub jego rodziców (również w sytuacji, gdy pracownik jest przeświadczony, iż jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana).

5. Pracownik, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może wypowiedzieć się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodziców – po wyrażeniu pisemnej zgody przez rodzica.

6. Zakazane jest przekazywanie informacji na temat funkcjonowania dziecka i jego zachowań jego rodzicom w obecności osób postronnych.

7. Pracownik nie rozmawia z innymi pracownikami o dzieciach przy innych dzieciach.

Standard IV: MONITORING

§ 50. Zasady monitorowania przestrzegania standardów

1. Na zlecenie Kierownika Wykonawca przeprowadza wśród pracowników sprawdzenie znajomości i stosowania Standardów na podstawie ankiety, której wzór stanowi **załącznik nr 11** do Standardów.

2. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia zapisów Standardów.

3. Po przeprowadzonej ankiecie Wykonawca opracowuje wypełnione ankiety oraz sporządza z nich raport, który przedstawia Kierownikowi.

§ 51. Zasady przeglądu standardów

1. Standardy podlegają okresowym przeglądom i ewentualnej aktualizacji zapisów.

2. Pod względem aktualności zapisów, Standardy przeglądane są nie rzadziej niż co 2 lata, w terminie ustalonym przez Kierownika.

3. Cyklicznego przeglądu Standardów dokonuje Kierownik lub inna osoba wskazana przez Burmistrza.

4. Przegląd polega na ustaleniu czy Standardy spełniają wszystkie wymogi przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

5. Aktualizacja zapisów realizowana jest w razie nowelizacji aktów prawnych, na podstawie których Standardy zostały opracowane.

6. Standardy są też przeglądane w zakresie stosowanych procedur każdorazowo w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego – każdorazowy wpis do Księgi zdarzeń (zał. 5) uruchamia procedurę przeglądu i ewentualnej aktualizacji Standardów.

7. Wnioski z przeprowadzonej oceny aktualności Standardów są pisemnie dokumentowane na wzorze oceny, która stanowi **załącznik nr 12** do Standardów.

§ 52. Zasady aktualizacji standardów

1. Aktualizacja zapisów Standardów dokonywana jest w przypadkach, gdy przegląd, o którym mowa wyżej, wykaże:

- 1) niespełnianie przez Standardy wymagań określonych w obowiązujących przepisach;
- 2) że Standardy z innych przyczyn okazały się nieaktualne;
- 3) że Standardy okazały się nieodpowiadające potrzebom ochrony małoletnich.

2. Zapisy Standardów aktualizowane są z uwzględnieniem nowych doświadczeń związanych z krzywdzeniem dziecka – dba się o to by opracowane procedury w pełni spełniały swoją rolę ochrony małoletnich w różnych sytuacjach.

3. Aktualizacja Standardów odbywa się z częstotliwością zgodną z bieżącymi potrzebami.

4. W razie konieczności wprowadzenia zmian w Standardach, opracowuje je powołany przez Burmistrza zespół i daje do zatwierdzenia Burmistrzowi.

5. Przygotowany projekt Standardów jest przyjmowany przez Burmistrza w drodze zarządzenia.

6. Po wprowadzeniu w Standardach niezbędnych zmian:

- 1) Kierownik przekazuje zaktualizowany dokument Wykonawcy;
- 2) Wykonawca ogłasza pracownikom nowe brzmienie Standardów oraz organizuje przedstawienie zasad dzieciom.

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO STANDARDÓW

1. Oświadczenie Wykonawcy o zastosowaniu Standardów.
2. Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami.
3. Dane kontaktowe do ważnych instytucji.
4. Karta interwencji.
5. Księga zdarzeń.
6. Oświadczenie o niekaralności.
7. Ankieta potrzeb szkoleniowych.
8. Schemat postępowania w sytuacji krzywdzenia dziecka.
9. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.
10. Wniosek do sądu rodzinnego.
11. Ankieta dla pracowników ws. stosowania Standardów.
12. Ocena aktualności Standardów.

Załącznik nr 1 do Załącznika **STANDARDY
OCHRONY MAŁOLETNIICH**

Dębno, dnia

pieczęć Wykonawcy

OŚWIADCZENIE WYKONAWCY

W związku z realizacją usług transportowych – przewozy dzieci z terenu Gminy Dębno, zobowiązuję się do stosowania „Standardów Ochrony Małoletnich dotyczących przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym” wprowadzonych Zarządzeniem Nr ... z dnia 2024 r. Burmistrza Gminy Dębno.

Tym samym zobowiązuję się do:

- 1) przygotowania pracowników realizujących transport do zastosowania zapisów ww. dokumentu;
- 2) zapewnienia dzieciom dostępu do treści Standardów w wersji skróconej.

.....
w imieniu Wykonawcy

Oświadczenie odebrane dnia

.....
podpis przyjmującego oświadczenie

Załącznik 2 do Załącznika **STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNIICH**

.....
imię i nazwisko pracownika

.....
stanowisko

**O Ś W I A D C Z E N I E P R A C O W N I K A
o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich**

Niniejszym oświadczam, że zapoznałem/am się z postanowieniami „Standardów Ochrony Małoletnich dotyczących przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym”.

Jednocześnie zobowiązuje się do przestrzegania zapisów ww. dokumentu, a w szczególności do reagowania na sytuacje zagrażające bezpieczeństwu dzieci i informowania o nich.

Dębno, dnia

.....
czytelny podpis pracownika

**) niepotrzebne skreślić*

Załącznik 3 do Załącznika STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH

DANE KONTAKTOWE

(reagowanie na krzywdzenie)

NUMERY OGÓLNOPOLSKIE

numer	instytucja
112	NUMER ALARMOWY obowiązujący na terenie całej Unii Europejskiej, do powiadamiania w sytuacjach zagrożenia zdrowia, życia lub mienia
997	POLICJA
999	POGOTOWIE RATUNKOWE
800 12 12 12	DZIECIĘCY TELEFON ZAUFANIA RZECZNIKA PRAW DZIECKA
116 111	TELEFON ZAUFANIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę)
800 100 100	TELEFON DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI W SPRAWIE BEZPIECZEŃSTWA DZIECI (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę)
800 120 002	OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE „NIEBIESKA LINIA”

DANE MIEJSCOWE

podmiot	nazwa, adres	nr tel.
najbliższa komenda policji	Komisariat Policji w Dębnie, Kościuszki 7, 74-400 Dębno	47 782 43 38 997
najbliższy ośrodek zdrowia	Szpital w Dębnie Kościuszki 58, 74-400 Dębno	95 760 20 63 999
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej Droga Zielona 1, 74-400 Dębno	95 760 93 45
centrum interwencji kryzysowej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Północna 15, 74-300 Myślibórz	95 747 23 03

DODATKOWE DANE KONTAKTOWE

zakres	kontakt
Punkt kontaktowy, w którym możesz zgłaszać informacje o wszystkich nielegalnych i niepokojących Cię treściach znalezionych w Internecie. Jeśli specjaliści z dyżurnet.pl uznają, że znalezione przez Ciebie treści są nielegalne – poinformują o tym policję lub prokuraturę. Twoje zgłoszenie może być anonimowe, to znaczy, że nikt nie dowie się o tym, że to ty zgłosiłeś nielegalne treści.	Dyżurnet.pl dyżurnet@dyżurnet.pl 801 615 005
Wsparcie i informacje dla rodziców i nauczycieli, których dzieci i podopieczni narażeni są na kłopoty związane m.in. z przemocą online, seksualną, w szkole, z uzależnieniami czy też w związku z korzystaniem z nowych technologii, np. telefonów komórkowych. Pomoc jest bezpłatna i anonimowa	800100100.pl pomoc@800100100.pl 800 100 100

Załącznik 4 do Załącznika STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH

KARTA INTERWENCJI

Dotyczy krzywdzenia:

imię i nazwisko dziecka

I. Zgłoszenie krzywdzenia

Data zgłoszenia	
Przyjmujący zgłoszenie	
Osoba zgłaszająca	
Potencjalny sprawca	
Informacje o krzywdzeniu: - formy krzywdzenia (co się wydarzyło), - gdzie ma miejsce krzywdzenie? (szkoła / dom / inne), - od kiedy trwa krzywdzenie? (częstotliwość, czas)	
Wiedza o krzywdzeniu: - kto już wie o krzywdzeniu? - czy były próby pomocy dziecku?	
Dodatkowe informacje	

.....

podpis zgłaszającego

.....

podpis przyjmującego zgłoszenie

II.

Ważne informacje o dziecku i środowisku

Potrzeby dziecka (choroby i zaburzenia współistniejące)	
Wpływ krzywdzenia na dziecko: - obraz, siła obrażeń, - jak dziecko funkcjonuje w sytuacji krzywdzenia?	
Czy w środowisku rodzinnym jest osoba dorosła wspierająca dziecko?	
Dodatkowe informacje o krzywdzeniu	

III. Interwencja Wykonawcy i Gminy Dębno

działanie	nie dotyczy	data	uwagi (forma i inne ważne informacje)
poinformowano rodziców	☐		
zawiadomiono policję	☐		
zawiadomiono prokuraturę	☐		
wysłano wniosek do sądu rodzinnego	☐		

IV. Działania pomocowe realizowane przez Gminę Dębno

data	działanie

V. Wynik interwencji

Działania powiadomionych organów	
Działania rodziców	

Załącznik 5 do Załącznika STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH

KSIĘGA ZDARZEŃ

zagrożających dobru małoletniego zidentyfikowanych podczas realizacji transportu dzieci

data otrzymania informacji o zdarzeniu	przyjmujący zgłoszenie o zdarzeniu	zgłaszający zdarzenie	osoba poszkodowana	krótki opis zdarzenia	podjęte działania interwencyjne

Załącznik 6 do Załącznika STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH

Dębno, dnia

.....
imię i nazwisko pracownika

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI
na potrzeby pracy w¹

Oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego oraz, że nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

.....
podpis

Oświadczam, że jestem obywatelem²:

Oświadczam, że w ciągu ostatnich 20 lat:

nie zamieszkiwałam/em w innych krajach niż Rzeczpospolita Polska

zamieszkiwałam/em w następujących Państwach³:

.....
Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
podpis

¹Nazwa Wykonawcy (dokument załącza się do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi

² należy podać obywatelstwo

³ należy podać wszystkie miejsca zamieszkania oraz przedłożyć pracodawcy informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z dziećmi, z kontaktami
a jeżeli prawo danego państwa, nie przewiduje wydawania takiej informacji - przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa; jeżeli prawo danego państwa nie przewiduje wydania takich informacji należy złożyć Oświadczenie osoby zamieszkującej inne państwa

Oświadczenie osoby zamieszkującej inne państwa

Oświadczam, że prawo państwa, w którym zamieszkiwałam/zamieszkiwałam w ciągu ostatnich 20 lat, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi oraz nie prowadzi rejestru karnego.

Oświadczam, że w ww. państwach nie byłam/em prawomocnie skazany za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się czynów zabronionych, oraz że nie mam obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

podpis

Załącznik 7 do Załącznika STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH

ANKIETA POTRZEB SZKOLENIOWYCH

w zakresie stosowania Standardów Ochrony Małoletnich
dotyczących przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym

zakres/temat szkolenia	potrzeba szkoleniowa	
	TAK	NIE
Identyfikowanie ryzyka krzywdzenia (rozpoznawanie symptomów krzywdzenia)	☐	☐
Podstawowe prawa dziecka	☐	☐
Zasady ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem	☐	☐
Realizacja interwencji prawnej w przypadku krzywdzenia dziecka	☐	☐
Formy pomocy skrzywdzonemu dziecku	☐	☐
Zagrożenia dla dzieci korzystających z sieci Internet	☐	☐
Przemoc rówieśnicza	☐	☐
Wychowanie bez przemocy	☐	☐
Inne:		

Załącznik 8 do Załącznika STANDARDY
OCHRONY MAŁOLETNICH

**SCHEMAT POSTĘPOWANIA
W PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA**

(obowiązki pracownika biorącego udział w transporcie dzieci))

wydarzenie	działanie pracownika
pracownik podejrzewa stosowanie przemocy	<ul style="list-style-type: none"> ·niezwłocznie informuje Dyrektora o swoich podejrzeniach, podając jak najwięcej faktów
pracownik otrzymał zgłoszenie od poszkodowanego	<ul style="list-style-type: none"> ·zapewnia dziecku wsparcie i niezbędną pomoc, ·zachęca do przekazania jak najwięcej informacji o krzywdzeniu, ·jeśli dziecko ma być odebrane przez rodziców, najpierw informuje o zdarzeniu Dyrektora, ·sporządza I część Karty interwencji, ·przekazuje Dyrektorowi Kartę interwencji
pracownik otrzymał zgłoszenie od innej osoby	<ul style="list-style-type: none"> ·zachęca do przekazania jak najwięcej informacji o krzywdzeniu, ·w miarę możliwości interweniuje by zapewnić krzywdzonemu bezpieczeństwo, ·ustala ewentualnych dodatkowych świadków zdarzenia, ·sporządza I część Karty interwencji, ·informuje Dyrektora o zdarzeniu i przekazuje mu Kartę interwencji
pracownik jest świadkiem krzywdzenia	<ul style="list-style-type: none"> ·w miarę możliwości odseparowuje dziecko od sprawcy krzywdzenia i zapewnia dziecku bezpieczne miejsce, ·udziela dziecku niezbędnej pomocy (konsultuje się z pielęgniarką lub wzywa pogotowie – jeśli jest taka potrzeba), ·zawiadamia policję, podając swoje dane, dane dziecka oraz dane osoby krzywdzącej oraz opis sytuacji z najważniejszymi faktami, ·informuje o zdarzeniu Dyrektora, ·dba o niezatarcie śladów i dowodów na krzywdzenie

<p>dziecko doznało uszczerbku na zdrowiu w wyniku krzywdzenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ·niezwłocznie podjąć kroki w celu zbadania bezpieczeństwa dziecka – jeśli w danym momencie bezpośrednio zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka, działanie musi się skupić na bezpośredniej ochronie dziecka i natychmiastowym wyjęciu dziecka z rodziny lub odseparowanie go od innej osoby podejrzanej o krzywdzenie dziecka; ·udzielić pierwszej pomocy – jeśli jest wymagana; ·wezwać pogotowie – jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała; ·poinformować o zdarzeniu lub swoich podejrzeniach przełożonego; ·sporządzić notatkę służbową opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu małoletniego; ·zadbać o niezatarcie śladów i dowodów na krzywdzenie dziecka
<p>dziecko poinformuje pracownika o przemocy w sieci, której było świadkiem lub ofiarą</p>	<ul style="list-style-type: none"> ·zabezpieczyć materiały będące dowodem naruszenia prawa; ·poinformować rodziców dziecka; ·poinformować organy ścigania i przekazać dowody na przemoc

Załącznik 9 do Załącznika STANDARDY
OCHRONY MAŁOLETNICH

Dębno, dnia

pieczęć

Komenda Powiatowa Policji w Myśliborzu

ul. Łużycka 21A

74-300 Myślibórz

/

Prokuratura Rejonowa w Myśliborzu

ul. ks Michała Sopoćki 2,
74-300 Myślibórz

ZAWIADOMIENIE O MOŻLIWOŚCI POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

Niniejszym zawiadamiam, o możliwości popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z art.¹
ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.) na szkodę
małoletniego ².....

UZASADNIENIE ³

.....
.....

Załączniki: ⁴

.....

.....
imię, nazwisko i podpis

¹ wpisać przestępstwo spośród wymienionych w Standardach (w razie braku możliwości dokonania kwalifikacji przestępstwa można tą część pominąć)

² wpisać dane dziecka

³ opisać stan faktyczny, w szczególności w jaki sposób pracownicy placówki dowiedzieli się o przestępstwie popełnionym na szkodę małoletniego i jakie okoliczności lub dowody świadczą o możliwości popełnienia przestępstwa; w miarę możliwości, jeżeli okoliczności te są znane pracownikom placówki, należy podać dane dotyczące przestępstwa: data, miejsce, okoliczności przestępstwa, świadkowie, dane potencjalnego sprawcy krzywdzenia

⁴ wskazać materiał dowodowy o popełnieniu przestępstwa, np. dokumenty, wydruki, nagrania, zaświadczenia, itp.

Załącznik 10 do Załącznika STANDARDY
OCHRONY MAŁOLETNICH

Dębno, dnia

pieczęć

Sąd Rejonowy w Myśliborzu
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
ul. Niedziałkowskiego 6, 74-300 Myślibórz

WNIOSEK O WGLĄD W SYTUACJĘ DZIECKA/RODZINY

Wnioskodawca:¹

Uczestnicy postępowania:²

Rodzice małoletniego:³

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację ww. małoletniego.

UZASADNIENIE ⁴

.....
.....

W związku z powyższym uważam, że dobro dziecka jest zagrożone. Tym samym wnoszę o wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych w celu zabezpieczenia dobra małoletniego dziecka.

Załączniki: ⁵

.....

.....

imię, nazwisko i podpis

¹ imię i nazwisko osoby zgłaszającej, adres osoby zgłaszającej

² imiona i nazwiska dziecka

³ imiona i nazwiska rodziców/opiekunów, adres zamieszkania rodziny

⁴ opisać niepokojące sytuacje, co sprawiło, że podejmujemy interwencję

⁵ ewentualne materiały dowodowe: dokumenty, wydruki, nagrania, zaświadczenia, itp.

Załącznik 11 do Załącznika **STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIKIETA
DLA PRACOWNIKÓW**

ws. stosowania „Standardów Ochrony Małoletnich

dotyczących przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym”

PYTANIE	ODPOWIEDŹ	
	TAK	NIE
Czy znasz treść „Standardów Ochrony Małoletnich w dotyczących przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym”?	☐	☐
Czy w swojej pracy stosujesz zasady Standardów?	☐	☐
Czy znasz zasady komunikacji między dziećmi a pracownikami?	☐	☐
Czy zapisy Standardów pomagają Ci w monitorowaniu krzywdzenia dzieci?	☐	☐
Czy potrafisz rozpoznać syndromy krzywdzonego dziecka?	☐	☐
Czy znasz zasady reagowania na krzywdzenie dziecka?	☐	☐
Czy jakieś działania wynikające z zapisów Standardów odbierasz jako trudne?	☐	☐
Czy masz dostęp do ważnych danych kontaktowych instytucji pomocowych?	☐	☐
Czy wszyscy pracownicy mają dostęp do zapisów Standardów?	☐	☐
Czy uważasz, że wszystkie osoby pracujące przy transporcie dzieci stosują zapisy Standardów?	☐	☐
Czy zaobserwowałeś/eś naruszenie zasad określonych w Standardach?	☐	☐

Uwagi/sugestie związane ze stosowaniem Standardów:

.....
.....

Załącznik 12 do Załącznika **STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICHANKIETA
DLA PRACOWNIKÓW**

**OCENA AKTUALNOŚCI
STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH**

dotyczących przewozów dzieci i uczniów z terenu Gminy Dębno transportem zorganizowanym

termin weryfikacji:	
powód weryfikacji	☐ ocena roczna ☐ ocena procedur po wystąpieniu krzywdzenia
osoby dokonujące weryfikacji:	

I. Aktualność przepisów, na podstawie których opracowano Standardy

ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304, 1606)

.....
.....

II. Zawartość zapisów Standardów – zgodnie z wymogami ustawowymi¹

Zakres wymaganych zapisów	określono w Standardach	
	TAK	NIE
zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich	☐	☐
zasady i procedurę podejmowania interwencji, w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego	☐	☐
procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia	☐	☐
zasady przeglądu i aktualizacji standardów	☐	☐
zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności	☐	☐
zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania	☐	☐
osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia	☐	☐
sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego	☐	☐
wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone	☐	☐
zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet	☐	☐
procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie	☐	☐
zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia	☐	☐

¹na podstawie art. 7 pkt 6 ustawy z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606)

III. Praktyczne i merytoryczne sprawdzenie zapisów

Zakres sprawdzenia	TAK	NIE
Opisane procedury są zrozumiałe dla pracowników	☐	☐
Opisane procedury są łatwe do zastosowania w praktyce	☐	☐
Opisane procedury uwzględniają sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	☐	☐
Opisane procedury spełniają funkcję właściwego reagowania na krzywdzenie dzieci	☐	☐

IV. Ocena aktualności Standardów

dokument nie wymaga aktualizacji

stwierdzono niezgodności wymagające aktualizacji:

.....

doprecyzowania/uzupełnienia wymagają zapisy w zakresie:

.....

usunięcia wymagają zapisy w zakresie:

.....

V. Zalecenia²

.....

² np. aktualizacja Standardów w zakresie ... w terminie do ...